

MTÜ Eesti Leader Liit
E-post: info@leaderliit.eu

23. märts 2015.a, nr 3/3

ÕIGUSLIK ARVAMUS SEOSSES KOMISJONI RAKENDUSMÄÄRUSE (EL) nr 809/2014 KOHALDAMISEGA

MTÜ Eesti Leader Liit on pöördunud Advokaadibüroo Lentsius & CASUS poole arvamuse saamiseks küsimuses, mis puudutab Komisjoni rakendusmääruses (EL) nr 809/2014 sätestatud halduskaristuste rakendamist kohalike tegevusgruppide suhtes. Arvamuse andmisel on kasutatud e-kirja 01. märtsist 2015.a, mille on tegevusgruppidele edastanud PRIA LEADER toetuste büroo juhataja Marek Treufeldt.

I Määrus kui õigustloov akt

Euroopa Liidu toimimise lepingu art 288 lg 2 kohaselt määrust kohaldatakse üldiselt. See on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides. Eeltoodu tähendab ka seda, et liikmesriik ei tohi määruse sätteid enda õigusesse ümber kirjutada ja sisuliselt korrata vastavat regulatsiooni, sest tegemist on iseseisva õigusallikaga. Võimalik on määruse rakendamiseks vajalike aktide kehtestamine ainult. Nimetatud asjaolu on selgitanud ka Riigikoghus: *Liikmesriigi poolt EL-i määruse ülevõtmine selle sätete siseriiklikusse õigusesse ümber kirjutamise abil on vastuolus Euroopa Kohtu seisukohtadega (vt Euroopa Kohtu 7. veebruari 1973. a otsus kohtuasjas 39/72: Komisjon v. Itaalia, EKL 1973, lk 101 ja Euroopa Kohtu 2. veebruari 1977. a otsus kohtuasjas 50/76: Amsterdam Bulb BV v. Produktschap voor Siergewassen)*. Küll aga võib mõnel juhul olla vajalik määruse rakendamiseks võtta vastu siseriiklikke õigusakte selleks, et määrata kindlaks EL-i õigust kohaldavad liikmesriigi institutsioonid, liikmesriigi õigusega sobivad sanktsioonid EL-i määrusest tulenevate kohustuste täitmata jätmise eest jms. EL-i määrust rakendav liikmesriigi õigus ei tohi olla EL-i õigusega vastuolus ja siseriikliku õigusakti sisu peab vastama EL-i määruses sätestatud volitusnormi ulatusele (RKHKo nr 3-3-1-74-05 p 13).

Seega on määrus reeglina otsekohalduv ning kui vastav määrus seda ise ei sätestab, siis ei pea määruse rakendamiseks kehtestama siseriiklikult õigusakte.

II Komisjoni rakendusmäärus (EL) nr 809/2014 rakendusala

Komisjoni rakendusmäärus (EL) nr 809/2014 ei ole kehtestatud kitsalt ühe meetme või toetuse suhtes. Kuigi vastava määruse preambula teeb viiteid konkreetselt pindalatoetustele, siis puudutab vastav määrus kõiki määrusega (EL) nr 1306/2013 rakendusalaselle kuuluvaid meetmeid. Viimane on aga terviklik ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) rahastamist reguleeriv akt ning puudutab seega ka *Leader*-meetet. Seejuures sisaldab rakendusmäärus (EL) nr 809/2014 eraldi sätet nn *Leader*-meetme suhtes (art 60), mis nõuab liikmesriikidelt kohalike tegevusrühmade asjakohast järelevalvet, kuid lubab teatud järelevalve pädevuse delegeerida kohalikele tegevusrühmadele.

Seega saab teha järelduse, et *Leader*-meetmete suhtes kohaldub rakendusmäärus (EL) nr 809/2014.

III Halduskaristuse kohaldamine

Rakendusmääruse (EL) nr 809/2014 art 63 sätestatud alused halduskaristuse rakendamiseks on Eesti õiguskorda silmas pidades käsitatavad avalik-õigusliku leppetrahvina. Sellel on osaliselt maksuintressi, aga ka sunniraha tunnused. Seejuures, kui vaadata rakendusmääruse preambulat, siis on vastava artikli kehtestamisel silmas peetud proportsionaalsust (p 87 2. lause) ning lisaks on soovitud järgida eesmärki, et vähendamised ja väljaarvamised tuleks liigitada vastavalt rikkumise raskusastmele ning vajaduse korral tuleks ette näha täielik väljaarvamine kõikidest määruse (EL) nr 1306/2013 artiklis 92 loetletud maksetest järgmise kalendriaasta jooksul (p 88).

Seega tuleb edaspidi arvestada rakendusmääruse (EL) nr 809/2014 art 63 kehtestatud 10% reegluga. Vaidlusi võib tekitada määruse art lg 1 5. lauses sätestatud selgitus: Karistusi ei kohaldata siiski juhul, kui toetusesaaja suudab pädevale asutusele veenvalt tõendada, et ta ei ole rahastamiskõlbmatu summa lisamises süüdi või kui pädev ametiasutus veendub muul viisil, et asjaomane toetusesaaja ei ole süüdi.

Juhul kui lähtuda kehtivast õigusest, siis leiab süü mõiste näiteks võlaõigusseaduse §-st 104. VÕS § 104 lg 2 kohaselt süü vormid on hooletus, raske hooletus ja tahtlus. Hooletus on käibes vajaliku hoole järgimata jätmine (VÕS § 104 lg 3). Raske hooletus on käibes vajaliku hoole olulisel määral järgimata jätmine (VÕS § 104 lg 4). Tahtlus on õigusvastase tagajärje soovimine võlasuhte tekkimisel, täitmisel või lõpetamisel (VÕS § 104 lg 5).

Problemaatiline ja vaidlusi tekitav võib olla hooletuse sisustamine (s.t mida pidi taotleja ette nägema või millega arvestama, et tema käitumist saaks pidada hooletuks).

/allkirjastatud digitaalselt/

Kaspar Lind